בס״ד. ש״פ שלח, מבה״ח תמוז, ה׳תשל״ז

(הנחה בלתי מוגה)

חביבין[1] ישראל שניתן להם כלי חמדה, חבה יתירה נודעת להם שניתן להם כלי חמדה כו׳[2], ולפנ״ז אומר עוד במשנה שם חביב אדם שנברא בצלם, חבה יתירה נודעת לו, שנברא בצלם, שנאמר[3] כי בצלם אלקים עשה את האדם, חביבין ישראל שנקראו בנים למקום, חבה יתירה נודעת להם, שנקראו בנים למקום, שנאמר[4] בנים אתם לה׳ אלקיכם (והוא משנה בפרקי אבות בפרק דשבוע זה, וכידוע מ״ש כ״ק אדמו״ר הזקן בסידורו[5] דיש נוהגין לומר פרקי אבות כל שבתות הקיץ). וידועים ע״ז דיוקי מפרשי המשנה[6], ודיוקי רבותינו נשיאינו, בדרוש כ״ק אדמו״ר הצ״צ שכבר נדפס באוה״ת במדבר בדרושים לשבועות[7], ובדרוש כ״ק מו״ח אדמו״ר ד״ה חביב אדם דחג השבועות שנת תש״ב[8], דצלה״ב מה הם ב׳ הענינים דחבה וחבה יתירה (שנאמרו ג״פ, אצל חביב אדם וחביבין ישראל), וגם מה הם ג׳ הענינים הנזכרים במשנה, אדם וישראל, ובישראל גופא ב׳ ענינים, שהם בנים למקום ושניתן להם כלי חמדה.

והנה במ״ש חביב אדם שנברא בצלם פירשו המפרשים[9] דקאי על בן נח, דעלי׳ קאי הכתוב דכי בצלם אלקים עשה את האדם. והנה לפי פירוש זה (דחביב אדם קאי על בן נח) צלה״ב, דהלא מסכתא אבות ענינה שהיא מילי דחסידותא[10], וא״כ בשביל מה נזכר בה ענין השייך לב״נ. ומבואר בזה[11] ע״פ מ״ש הרמב״ם[12] וכן צוה משה רבינו מפי הגבורה לכוף את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח כו׳, הרי מובן שבציווי ומצוה זו ישנה גם הנהגה שלפנים משורת הדין, מילי דחסידותא. ועפ״ז י״ל, שבכדי לעורר את הישראל שהמצוה דלכוף את כל באי העולם וכו׳ יקיים אותה באופן דמילי דחסידותא, הנה בשביל זה נזכר במשנה בנוגע לבן נח דחביב אדם שנברא בצלם וכו׳. אמנם, תירוץ זה אינו מספיק עדיין (ס׳איז נאָך ניט אינגאַנצן גלאַטיק), דהרי כל שאר הענינים

---

1) חלק ממאמר זה נדפס בשינויים בלקו״ש חט״ו ע׳ 58 ואילך. 2) אבות פ״ג מי״ד. 3) נח ט, ו. 4) ראה יד, א. 5) לפני פרקי אבות. וראה ד״ה גפן ממצרים תסיע לקמן ע׳ 279 ובהנסמן שם הערה 27. 6) מדרש שמואל לאבות שם. 7) אוה״ת במדבר ע׳ קעא ואילך. 8) סה״מ תש״ב ס״ע 104 ואילך. וראה גם סה״מ תרל״ה ח״ב ע׳ שלד. רד״ה חביבין ישראל תרפ״ט (סה״מ תרפ״ט ע׳ 191). וש״נ. סה״מ תרצ״ו ס״ע 81. 9) ראה מדרש שמואל ותויו״ט לאבות שם. 10) ב״ק ל, א. 11) תויו״ט לאבות שם. 12) הל׳ מלכים פ״ח ה״י.

וההוראות שבפרקי אבות שייכות הן (עכ"פ) גם ליהודי, וע"ד מה דאיתא לקמן[13] והוי שפל רוח בפני כל אדם, דיש גורסין[14] בפני כל האדם (בה"א נוספת), ונתבאר ע"ז[15] שלפי גירסא זו כוונת המשנה היא גם על ב"נ[16], והיינו שנוסף לזה שהמדובר הוא בנוגע לישראל, הנה כוונת המשנה היא גם לב"נ אבל לא רק אודות ב"נ, משא"כ במ"ש חביב אדם וכו', הנה לפירוש הנ"ל הכוונה על ב"נ לבד. ולכן בהכרח לומר דגם לפירוש הנ"ל (דחביב אדם וכו' קאי על ב"נ) הנה מ"ש חביב אדם שנברא בצלם כו' שנאמר כי בצלם אלקים עשה את האדם קאי גם על ישראל, דגם אצל ישראל ישנו הענין דאדם שמצד צלם האלקים. דהנה, ארז"ל[17] ומובא בתניא[18] אין חי' רעה מושלת באדם אא"כ נדמה לה כבהמה כו', שזהו מצד צלם האלקים[19] שפועל שיהי' ומוראכם וחתכם יהי' על כל חית הארץ[20], וכשמסתלק צלם האלקים (ע"י שנכנס בו רוח שטות) אפ"ל שהחי' רעה תמשול באדם. ומאמר זה קאי גם על ישראל, וכמובן ג"כ מזה שהמאמר הובא בתניא[21] בנוגע לישראל, דמזה מובן שגם בישראל ישנו צלם האלקים. ולכן, אף שיש לו נפ"א, מ"מ הנה בכדי לפעול שיהי' ומוראכם וחתכם גו' אין צריך להשתמש בנפה"א שבו, כיון שמספיק לזה פעולת צלם האלקים. ועפ"ז (דגם לפירוש הנ"ל הענין דאדם שמצד צלם האלקים קאי גם על ישראל) מובן ג"כ שפירוש הנ"ל מתאים גם עם פירוש הב'[22] שהובא בהמאמרים הנ"ל[23] דגם חביב אדם שנברא בצלם קאי על נש"י, כיון דגם לפירוש הא' ע"כ צ"ל שקאי גם על (ענין צלם אלקים שאצל) ישראל, כנ"ל. וזהו ג"כ שמבואר בהמאמרים הנ"ל[24] דחביב אדם שנברא בצלם קאי על הנפש השכלית שבכללות מין האנושי חבה יתירה נודעת לו שנברא בצלם קאי על הנפש השכלית שבנש"י (היות דישנו צלם האלקים הן בישראל והן בבן נח).

והענין הוא, דהנה אינה דומה הנפש השכלית (שזהו"ע צלם האלקים, כנ"ל) שבישראל להנפש השכלית שבב"נ, כראיתא בהמאמרים הנ"ל[25] שהנפש השכלית שבישראל היא באופן אחר מהנפש השכלית שבכללות מין האנושי. וע"ד המבואר כמ"פ[26] דכללות הבריאה מתחלקת לד' מדריגות דומם, צומח, חי ומדבר, וכל אחת ממדריגות אלו כלולה מהד' מדריגות דצח"מ, ואינו דומה בחינת הדומם שבמדבר להדומם שבחי, ועאכו"כ להדומם שבצומח, ועד

---

13) פ"ד מ"י. 14) ר' יונה לאבות שם. תניא פ"ל. 15) אגרות־קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ב ע' קיג ואילך. לקו"ש ח"ד ע' 1212 ואילך. 16) כמרז"ל אתם קרוים אדם ולא הנכרים, אבל בשם האדם נכללים גם הנכרים — יבמות סא, א ובתוס' שם ד"ה ואין. 17) שבת קנא, ב. 18) פכ"ד (ל, ב). 19) תניא שם. 20) נח ט, ב. 21) שם. 22) מדרש שמואל שם (ד"ה אחר כך שאלתי) בשם הרח"ו. 23) אוה"ת שם. 24) אוה"ת שם. סה"מ תש"ב שם ע' 105. ע' 108. 25) סה"מ תש"ב שם ע' 105. 26) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1116. ח"ו ע' 107 ואילך. ועוד.

שהוא שלא בערך להדומם שבדומם[27], הנה כמו שהוא בהענין דדצח"מ, הנה עד"ז הוא בענין הנפש השכלית שאינה דומה הנפש השכלית שבב"נ להנפש השכלית שבישראל, דישראל נקראים בנים למקום, שיש בהם הנפש האלקית ולכן גם הנפש השכלית שבהם היא באופן אחר מהנפש השכלית שבכללות מין האנושי. וכללות החילוק בההנחה שבהם הוא[28], דהנה השכל דנפה"א פועל שפלות, ויתירה מזו, הנה פועל ביטול, משא"כ השכל דעולם (נפש השכלית) פועל ישות, ולמטה יותר, הנה מביא לידי גסות, עד לגסות נמוכה ע"ד כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה[29] שמצד ענינים גשמיים, ועאכו"כ כשקונה ענין שכלי. ובזה יובן החילוק שבין הנפש השכלית שבישראל להנפש השכלית שבב"נ, שבישראל בנים אתם לה' אלקיכם, הנה נתרגל האדם בהביטול שמצד נפה"א הפועלת שפלות, ועוד יותר, שגם פועלת ביטול, ולכן גם הנפש השכלית שלו אינה דומה להנפש השכלית שבב"נ. וזהו מ"ש חביב אדם שנברא בצלם, הנפש השכלית שבב"נ, חבה יתירה נודעת לו שנברא בצלם כו', הנפש השכלית שבנש"י.

וממשיך בהמשנה חביבין ישראל שנקראו בנים למקום, חבה יתירה נודעת להם, שנקראו בנים למקום כו', והענין הוא, דמ"ש חביבין ישראל שנקראו בנים למקום קאי על גופם של ישראל[30], דגם גופו של ישראל הוא גוף קדוש[31], וגם מצד הגוף נקראים בנים למקום מצד הבחירה שבחרו בו בשעת מ"ת. וכדאיתא בתניא[32] דמ"ש[33] ובנו בחרת מכל עם ולשון הוא הגוף החומרי הנדמה בחומריותו לגופי אומות העולם. וזהו חביבין ישראל שנקראו בנים למקום דקאי על גופם של ישראל, אמנם חבה יתירה נודעת להם שנקראו בנים למקום קאי על נפה"א. כי עם היות דגדלה מעלת גופם של ישראל, מ"מ אינה מגיעה מעלת הגוף למעלת הנשמה, ולכן אומר על הנפה"א חבה יתירה נודעת להם כו'.

וממשיך עוד בהמשנה חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה, חבה יתירה נודעת להם שניתן להם כלי חמדה, והענין הוא, דב' עניני כלי חמדה הם גליא שבתורה ופנימיות התורה. וכפירוש מורנו הבעש"ט נ"ע שהובא במאמרים הנ"ל[34] עה"כ[35] כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו (שבהמשך לחביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה), דישנם ב' ענינים בתורה הא' לקח טוב

---

27) ראה לקו"ת חוקת נח, ד. סה"מ תרל"ה ח"ב שם (ע' שלו). תרצ"ו שם (ע' 93). 28) ראה סה"מ תש"ב שם. 29) עקב ח, יז. 30) ראה מדרש שמואל שם (ד"ה ואפשר דנקט). 31) זח"ג ע, ריש ע"ב. 32) פמ"ט (סט, סע"ב ואילך). 33) ברכות ק"ש. 34) סה"מ תש"ב שם ע' 109. 35) משלי ד, ב.

נתתי לכם, והב' תורתי. שענין התורה דנתתי לכם הוא גליא דתורה, ותורתי הוא פנימיות התורה. וזהו חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה דקאי על גליא דתורה, חבה יתירה נודעת להם שניתן להם כלי חמדה קאי על פנימיות התורה. ומזה שאומר חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה, דקאי על גליא דתורה כנ"ל, מובן שגם בגליא דתורה ישנו ענין החמדה, דחמדה ענינה תענוג, עד לתענוג אמיתי, ותענוג העליון עד לתענוג הפשוט, שבחינת תענוג זו נמשכת גם בגליא דתורה. והענין הוא כמו שנת"ל[36] ע"פ המבואר בהמשך תער"ב[37] דגם בלימוד גליא דתורה ישנה המשכת התענוג, ועד שגם בקריאת אותיות התורה, אפילו כשלא ידע מאי קאמר, הנה גם אז ישנה המשכת התענוג. ועד שישנה מעלה בענין קריאת אותיות התורה שלמעלה גם מהענין דדחקין למלה דחוכמתא ודייקין לי' כו'[38]. דכשהאדם לומד תורה בהבנה והשגה כו', הנה אף שלומד תורה מ"מ זהו לימודו, מה שהוא מבין ומשיג, משא"כ בקריאת האותיות, הנה קורא אותן האותיות ואותו סגנון הלשון ממש שאמר הקב"ה בשעת מ"ת, ושחוזר ואומר (הקב"ה) עתה ע"י קריאת האדם באותיות אלו, כמ"ש[39] תען לשוני אמרתך, וכמאמר[40] אני המשנה המדברת בפיך.

וממשיך עוד בהמשנה חבה יתירה נודעת להם, שההמשכה היא באופן דנודעת להם, היינו באופן גלוי, שנמשכת בגלוי בכל פרטי המדריגות. ובסדר ההמשכה מלמעלמ"ט, הנה תחלת ההמשכה היא בהמדריגה הנעלית יותר, בישראל כמו שהם מצד שניתן להם כלי חמדה, ואח"כ נמשך למטה יותר, בישראל כמו שנקראים בנים למקום, תחלה מצד נפה"א שבהם, ולמטה יותר מצד גופם, עד שנמשך גם בנפש השכלית שבישראל, שהיא למטה מנפה"א, דהרי נפה"א אינה חלק אלוקה[41] (אלוקה דייקא) בלבד, כ"א גם חלק הוי' עמו[42], שהנשמה היא חלק הוי'[43], משא"כ נפש השכלית שרשה משם אלקים, וכמ"ש כי בצלם אלקים עשה את האדם, ומנפש השכלית שבישראל הנה נמשך למטה יותר, גם בהמדריגות שלמטה ממין המדבר, וכמ"ש[44] ורדו בדגת הים גו'.

והנה המשכה הנ"ל מלמעלמ"ט נעשית ע"י מעשינו ועבודתינו, שהסדר בזה הוא מלמטלמ"ע. דתחלת העבודה היא באופן דאתכפיא, בשקו"ט וכו' עד שמגיע להענין דיש בעה"ב לבירה זו (דזהו"ע חביב אדם שנברא בצלם שמצד נפש השכלית), ואח"כ מגיעים למעלה יותר, שישראל הם באופן כזה שנקראו

---

36) ד"ה וידבר אלקים דיום ב' דחג השבועות (לעיל ע' 263 ואילך). 37) ח"ב ס"ע תשמג ואילך. ע' תשמו ואילך. 38) זח"א קל, ב. 39) תהלים קיט, קעב. 40) מגיד מישרים ר"פ ויקרא. ועוד. הובא כתו"א וארא נה, ד. יתרו סח, ג. ובכ"מ. 41) ראה תניא רפ"ב. 42) האזינו לב, ט. 43) ראה תניא אגה"ת פ"ד־ה. לקו"ת ר"פ ראה. ובכ"מ. 44) בראשית א, כח.

בנים למקום, שבהבן ישנה המשכת האב, כדאיתא בתניא[45], ואח"כ באים למדריגה נעלית יותר, שכל מציאות העולם ענינה היא אך ורק שניתן לישראל כלי חמדה.

ומסיים בהמשנה דחביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה כו' שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו, דעי"ז שתורתי אל תעזובו, הנה נעשה כסיום המאמר בתש"ב שם[46] דאין ישראל נעזבין ח"ו כו', דאף שהם ככבשה אחת בין שבעים זאבים[47] מ"מ הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל[48], ותפול עליהם אימתה ופחד בגדול זרועך ידמו כאבן[49]. ועד שוהיתה לה' המלוכה[50] ובמילא יפעול זה כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד[51], כדאיתא ברמב"ם בסוף הלכות מלכים[52], בביאת משיח צדקנו.

45) פ"ב. 46) ע' 109. 47) תנחומא תולדות ה. אסת"ר פ"י, יא. פסיקתא רבתי פ"ט. 48) תהלים קכא, ד. 49) בשלח טו, טז. 50) עובדי' א, כא. 51) צפני' ג, ט. (ושם: לעבדו. אבל כ"ה ברמב"ם שבהערה הבאה. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 103 הערה 79). 52) ספי"א.

כו. בנוגע צו די משנה אין פרקי אבות - וועט מען זיך שטעלן אויף דער
משנה וואס מ'האט זיך געשטעלט אין דעם מאמר (וואס ער איז מיוסד על

- מאמרי -

<u>הנחת הת' בלתי מוגה</u>

מאמרי רבותינו נשיאינו) "חביב אדם שנברא בצלם חבה יתרה נודעת לו שנברא בצלם שנא׳ כי בצלם אלקים עשה את האדם. חביבין ישראל שנקראו בנים למקום חבה יתירה נודעת להם שנקראו בנים למקום שנא׳ בנים אתם לה׳ אלקיכם. חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה חבה יתירה נודעת להם שניתן להם כלי חמדה שנא׳ כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו".

[ס׳איז דא א גיסרא אז ביים צווייטן מאל ("חבה יתירה נודעת להם שנתן להם כלי חמדה") איז מען גורס "(שניתן להם כלי חמדה) שבו נברא העולם". דער אלטער רבי איז דאס אבער ניט גורס, און דאס איז מובן בפשטות, וואדום ע"ד ווי ביי די צוויי פריערדיקע בבות קומט ניט צו קיין ענין חדש אין דעם פאל פון "חבה יתירה", חוץ פון דעם עצם הענין אז דאס איז "חבה יתירה" - אזוי איז אויך מסתבר צו זאגן אין דער בבא אז ס׳קומט ניט צו קיין דבר חדש אין דעם פאל פון "חבה יתירה"].

דארף מען פארשטיין:

א) וואס קומט צו בשעת מ׳זאגט יעדן מאל "חבה יתירה" און מ׳חזר׳ט איבער דעם זעלבן ענין וואס מ׳האט געזאגט פריער?

דער רמב"ם לערנט אז דער אופטו איז דאס וואס "נודעת לו", ד.ה. אז דאס איז בגילוי.

עס בלייבט נאך אבער שווער, ווארום לפי"ז איז דער ערשטער פאל איבעריק, און עס האט גלייך געקענט שטיין אז ס׳איז דא א חבה יתירה און נודעת לו, ולדוגמא: "חבה יתירה נודעת לאדם שנברא בצלם", ועד"ז בשאר הבבות?

ב) פארוואס זאגט ער אין די לעצטע בבא דעם לשון "שניתן להם <u>כלי</u> חמדה"; דער ענין פון "כלי" איז דאך א דבר הטפל - און וויבאלד אז דא וויל מען ארויסברענגען די גרעסטע מעלה וואס איז דא ביי אידן, האט דאך בעסער געפאסט ס׳זאל שטיין "חמדה" סתם, אדער "חמדה גנוזה" ווי די גמ׳ זאגט אין שבת (פח, ב), איז פארוואס שטייט "<u>כלי</u> חמדה"?

וכפי שיתבאר לקמן.

כז. אין די הערות אויף זהר, איז אין דעם זהר פון דער פ׳ (קסא, א) רעדט זיך אויך וועגן די מעלה פון אידן: "זכאי אינון ישראל מעמין עכו"ם דעלמא, דקב"ה אתרעי בהו ואהכני בהו ואתפאר בהו כו׳".

איז ער מבאר אין דער הערה (ע׳ שעה), אז אתרעי איז דער ענין פון רצון, חסד; "אתכני" איז לשון כינוי, וואס דאס באווייזט אויף דעם ענין פון העלם, שם אלקים, גבורה; און "אתפאר" איז דאס קו האמצעי - תפארת.

מען דארף אבער פארשטיין:

א) פארוואס ברענגט ער ניט אין זהר די מעלה וואס שטייט אין פרקי אבות, אז "חביבין ישראל שנקראו בנים למקום", און "חביבין ישראל שנתן להם כלי חמדה"?

ב) עד"ז לאידך גיסא: פארוואס ברענגט זיך ניט אין פרקי אבות די מעלה פון "זכאי אינון ישראל כו׳ אתרעי בהו וכו׳"?

וכפי שיתבאר לקמן די ענינים ע"ד החסידות, און אויך אין עבודת האדם.

כה. בהמשך צו דעם וואס מ׳האט גערעדט פריער די הוראה וואס קומט צו אין פ׳ שלח דערפון וואס דאס איז שבת מברכים חודש תמוז - איז דא נאך

לה. דער ביאור אין פרקי אבות:

בשעת די משנה זאגט "חביב אדם שנברא בצלם", איז דער פירוש בזה אז וויבאלד דער אדם איז "נברא בצלם" (משא"כ אלע בעלי חיים), דערפאר איז "חביב אדם", ד.ה. אז "חביב אדם" איז דער מסובב, און די סיבה לזה איז "שנברא בצלם".

וואס איז אבער די סיבה אויף דעם וואס "נברא בצלם" - איז לכאורה קען מען זאגן אז דאס איז דערפאר וואס אזוי האט דער אויבערשטער בותר געווען, און ס'איז אן ענין של בחירה, אן א טעם;

זאגט אבער די משנה "חבה יתירה נודעת לו שנברא בצלם", ד.ה. אז די סיבה אויף דעם וואס "נברא בצלם" איז, דערפאר וואס "חבה יתירה נודעת לו". וואס "חבה יתירה נודעת לו" איז די סיבה וועלכע ברייגגט דעם מסובב אז "נברא בצלם".

דערנאך איז די משנה ממשיך: "חביבין ישראל שנקראו בנים למקום", וואס"חביבין ישראל" איז דער מסובב, און די סיבה לזה איז דאס וואס "נקראו בנים".

און ווי ער איז ממשיך "שנאמר בנים אתם לה׳ אלקיכם", וואס דאס שטייט אין פ׳ ראה (יד, א), און גלייך נאך דערויף שטייט "לא תתגודדו גו׳", און ווי רש"י טייטשט אפ "לפי שאתם בניו של מקום, ואתם ראוין להיות נאים", ד.ה. אז די הנהגה פון בניו של מקום דארף זיין באופן אחר פון אנדערע.

דערנאך זאגט די משנה די סיבה אויף דעם וואס "נקראו בנים למקום" - "חבה יתירה נודעת להם שנקראו בנים למקום", ד.ה. אז וויבאלד אז ס׳איז

- דא -

דא דער ענין פון "חבה יתירה נודעת להם", איז דאס די סיבה וואס ברייינגט דעם מסובב - "שנקראו בנים למקום".

דערנאך זאגט די משנה "חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה", וואס דאס איז אויך אזוי ווי פריער, אז "חביבין ישראל" איז דער מסובב, און די סיבה לזה איז, "שניתן להם כלי חמדה".

דערנאך איז די משנה ממשיך וואס איז די סיבה אויף דעם וואס "ניתן להם כלי חמדה" - אז דאס איז דערפאר וואס "חבה יתירה נודעת להם", וואס דערפאר איז "ניתן להם כלי חמדה".

לו. עפ"ז וועט מען אויך פארשטיין פארוואס שטייט דא דער לשון "כלי חמדה", און ניט ווי ס'שטייט אין דער סוגיא פון מ"ת "חמדה גנוזה":

די מעלה פון אידן, אלס א נשמה בגוף, וואס דערפאר איז דא די "חבה יתירה נודעת להם" - איז דאך דער ענין וואס זיי טוען אויף און זיי זיינען מהפך די וועלט, וואס דערפאר האט מען געגעבן די תורה דא למטה אין דעם ארט וואו "למצרים ירדתם" און "יצה"ר יש ביניכם", כדי אז דארכן זאל תורה אויפטאן דעם ענין פון אתהפכא חשוכא לנהורא.

און ווי דער אלטער רבי איז מבאר (תו"א בראשית ג, ד ואילך) דעם טעם אויף דעם וואס בריאת האדם איז געווען באופן אחר פון אלע נבראים, אז אלע נבראים זיינען באשאפן געווארן דער גוף צוזאמען מיטן נפש, משא"כ דער אדם איז באשאפן געווארן אין אן אופן פון "ויפח באפיו נשמת חיים" (בראשית ב, ז), אז פריער איז געווען דער גוף ווי א דומם, און ערשט דערנאך האט מען אריינגעגעבן אין אים א נשמה -

אז דאס איז דערפאר וואס נשמת האדם איז דאך "חלק אלוקה ממעל ממש", ד.ה. אז זי איז גבוה ביותר, וכל הגבוה ביותר יורד למטה ביותר - אין א גוף וואס איז א דומם, און דארפן דארף די נשמה אויפטאן.

וואס דערפאר שטייט דער לשון "כלי חמדה" און ניט "חמדה גנוזה" - ווארום דער ענין פון א כלי איז דאך א דבר הטפל, און די מעלה פון אידן איז אז זיי מאכן פון דעם דבר הטפל אן ענין של "חמדה", וואס דאס איז די "חבה יתירה נודעת להם", וואס דערפאר האט מען זיי געגעבן די תורה.

און אויך: בשעת מ'זאגט אז דאס איז אן ענין של "כלי", איז דאך פארשטאנדיק אז דאס איז אן ענין וואס דארף האבן א תיקון, ווארום אן אומן האט א כלי, און דורך דעם כלי איז ער מתקן וכו', וואס דאס איז וואס מ'זאגט אויף תורה "א"ת אמון אלא אומן", אז די תורה איז דער "כלי אומנתו של הקב"ה" (ב"ר בהחילתו), און תורה איז די "דיפתראות ופינקסאות" דורך וועלכע דער אויבערשטער האט באשאפן די וועלט.

און דאס איז וואס מ'זאגט "בראתי יצה"ר ובראתי לו תורה תבלין" (קידושין ל, ב), ד.ה. אז די תורה איז דער "תבלין" דורך וועלכן מ'קען מהפך זיין דעם יצה"ר, וואס דער ענין פון א תבלין איז דאך אז ער איז ממתיק דעם מאכל, און דאס איז "להשיב הנפש" (ראה תניא פכ"ז) - דער ענין פון אתהפכא חשוכא לנהורא.

וואס לכאורה ווי קען מען זאגן אז דער ענין פון תורה איז נאר אן ענין של תבלין צוליב דעם יצה"ר? - איז דער ביאור בזה, אז אין תורה איז אויך דא דער ענין אז דאס איז א תבלין צוליב דעם יצה"ר. וואס דערפאר איז די תורה געגעבן געווארן דוקא אין דעם ארט וואו "למצרים ירדתם" און "יצה"ר יש ביניכם", ווייל תורה דארף אויפטאן דעם ענין פון אתהפכא.

- און -

הנחת הת' בלתי מוגה

און דערפאר שטייט דער לשון "כלי חמדה" - ווייל דער ענין פון תורה איז דאך אז דורך איר ווערט אויסגעפירט דער "נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים", ד.ה. אז ס'ווערט דער חיבור צווישן דעם "נתאוה (הקב"ה)" מיט די "תחתונים", וואס דאס איז דער ענין פון "כלי חמדה" - דער חיבור פון "כלי" (תחתונים) מיט "חמדה" (נתאוה - תענוג).

און ער ברייננגט דעם פסוק "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו", וכאמור לעיל (בהמאמר) אז אין דערויף איז דא די תורת הבעש"ט אז דאס גייט אויך אויף פנימיות התורה (חסר קצת).

לז. דער ביאור אין די הערות אויפן זוהר:

וויבאלד אז ס'שטייט אין זוהר "זכאי אינון ישראל", איז דערפון פארשטאנדיק אז ס'איז דא אן ענין וועלכן מ'איז שולל, ווארום: א) "זכאי" איז דאך בלשון התרגום, ד.ה. אז מ'דארף דאס מתרגם זיין און אפטייטשן; ב) דער לשון "זכאי" באווייזט אז ס'איז דא אן ענין הפכי, און מ'איז דאס שולל דורך דעם וואס מ'זאגט "זכאי", ווארום אויב ס'איז ניטא קיין מציאות פון "חייב", פאסט ניט צו זאגן דעם לשון "זכאי".

ועפ"ד ווי ס'שטייט (איוב יד, ד) "מי יתן טהור מטמא", ד.ה. אז דוקא ווען ס'איז דא א מציאות פון א טמא, דעמולט איז שייך צו שולל זיין און זאגן דעם ענין פון טהור, ועד"ז בנוגע צו דעם לשון "זכאי", אז דערמיט איז מען שולל דעם ענין ההפכי.

משא"כ אבער דער ענין פון "חביב", וואס "חביב" איז אן ענין בפ"ע, און ניט קיין ענין וואס איז שולל א דבר הפכי.

ד.ה. אז אין פרקי אבות, וואס דאס איז "מילי דחסידותא" (ב"ק ל, א), רעדט זיך וועגן די מעלה פון אידן ווי זיי שטייען העכער פון סדר השתלשלות, און לפני הצמצום, ביז ווי זיי שטייען אין עצמות ומהות, וואס דארטן איז דא נאר אלקות, און ס'איז ניטא קיין אנדער מציאות - במילא דארף מען ניט שולל זיין אן ענין הפכי, וואס דערפאר שטייט דער לשון "חביבין ישראל", וואס דאס איז די מעלה פון אידן ווי ס'איז ניט פארבונדן מיט שולל זיין אן אנדער מציאות;

אבער אין זוהר רעדט זיך ווי אידן שטייען אין סדר השתלשלות, וואס דערפאר ברייננגט ער דארטן דריי לשונות, כנגד די ג' קוין - וואס די ג' קוין זיינען דא אויך אין לעו"ז, ובעיקר בנוגע צו מדות, וואס מדות זיינען שייך אל הזולת,

און וויבאלד אז דא דארפמען שולל זיין אן ענין הפכי (ווארום ס'רעדט זיך ווי אידן שטייען אין סדר השתלשלות), דערפאר שטייט דער לשון "זכאי אינון ישראל", וואס דאס באווייזט אז מ'איז שולל אן ענין הפכי.

און ער זאגט "זכאי אינון ישראל מעמין עכו"ם דעלמא" - ד.ה. אז דא רעדט זיך וועגן די מעלה פון אידן לגבי או"ה, וואס ביי זיי איז אויך דא די מעלה פון "חביב אדם שנברא בצלם" (כנ"ל בהמאמר), וויבאלד אז זיי זיינען אויך בניו פון אדה"ר, "האדם" וכו';

רעדט זיך דא אבער ווי או"ה שטייען בשרשם, אדער ווי אדה"ר איז געשטאנען קודם החטא, אדער ווי זיי וועלן שטיין לע"ל - וואס דערפאר דארף מען האבן דעם ענין פון "זכאי אינון ישראל מעמין עכו"ם דעלמא", אז מ'רעדט די מעלה פון אידן לגבי או"ה (משא"כ אין משנה, וואס דארטן איז

- מען -

מען גארניט שולל או"ה).